

«Як металургійна промисловість України задихається від блокади експорту» — репортаж Reuters із Запоріжжя

Журналісти провідної світової агенції новин Reuters відвідали «Запоріжсталь» Групи Метінвест і детально розповіли, з якими проблемами стикається металургійна галузь України під час війни.

«Запоріжсталь», металургійний комбінат у південноукраїнському місті Запоріжжя, досі продовжує працювати, попри брак персоналу, блокування експорту, відключення електроенергії та загрозу російських ракетних атак.

Торік він призупинив роботу вперше з часів Другої світової війни. Його генеральний директор Роман Слободянюк знає, що майбутнє комбінату та потужної металургійної промисловості України загалом, нині під питанням.

Поки виробники не зможуть доставляти сталь на ринки Чорним морем, де росія чинить перешкоди для судноплавства, перспективи відновлення галузі, яка за важливістю для економіки України поступається лише сільському господарству, є малоймовірними.

«Якщо не відкриють морські порти, наша галузь не виживе, й усі інші галузі підуть услід за нами», — зазначив Олександр Каленков, президент об'єднання підприємств «Укрметалургпром», в інтерв'ю Reuters.

Статистичні дані об'єднання пояснюють таку оцінку. За радянських часів Україна виготовляла понад 50 млн тонн сталі на рік. У 2021 році цей показник знизився до 21–22 млн тонн, а торік, після вторгнення росії, виробництво становило 6,3 млн тонн.

Такий спад частково пояснюється територіальними завоюваннями росії, які призвели до втрати контролю та руйнування великих комбінатів, зокрема в Маріуполі. Саме на металургійному комбінаті «Азовсталь» точилися одні з найзапекліших боїв війни.

REUTERS / Oleksandr Ratushniak

За останніми даними, за дев'ять місяців 2023 року виробництво скоротилося ще на 17% проти минулого року, до 3,9 млн тонн, хоча за підсумками року показник може дещо зрости.

Ще однією невеликою світлою плямою є внутрішній попит, який зростає, оскільки Україна виготовляє більше зброї, будує бомбосховища та починає відбудовувати міста, що були пошкоджені під час війни.

Але навіть з урахуванням того, що споживання майже подвоїлося до 2,6 млн тонн із січня по вересень, цього недостатньо для підтримання галузі, яка раніше експортувала чотири п'ятих своєї продукції.

До повномасштабного вторгнення частка гірничо-металургійного комплексу загалом становила 10% ВВП України та 30% експорту.

Потяги та кораблі

Оскільки чорноморських перевезень практично не існує, виробники сталі відправляють залізницею до Європи стільки продукції, скільки можуть.

З 1800 вантажних вагонів, які щодня прямують з України до Європи, близько половини припадає на металургійну промисловість, а ліміт для залізничного експорту становить близько 3 млн тонн на рік.

«Якщо порівнювати з морськими перевезеннями, то це коштує вчетверо дорожче», — сказав Слободянюк в інтерв'ю Reuters під час візиту на комбінат на початку цього місяця. Він додав, що цього року тарифи на вантажні залізничні перевезення зростуть, що призведе до збільшення вартості ще на 20–30 %.

Водночас за словами Станіслава Зінченка, керівника українського дослідницького GMK Center, орієнтованого на сировинні ринки, у 2023 році через південні порти Одещини пройшло менш як 100 000 тонн сталі, мала частка від потреби.

У 2023 році «Запоріжсталь» планує експортувати дві третини з 2,4–2,5 млн тонн залізної руди та сталевого прокату. До вторгнення обсяг виробництва комбінату становив 4,2 млн тонн на рік.

Київ починає спрямовувати вантажі через так званий гуманітарний коридор, що пролягає вздовж узбережжя України, Румунії та Болгарії та далі територією Туреччини, після того як росія вийшла із зернової угоди, за якою вона погодилася не атакувати судна, що перевозять сільськогосподарську продукцію.

Чинovníки та керівники сподіваються, що цей маршрут використовуватиметься і для сталі. Проте це ризиковано з огляду на війну, що триває в Україні та на Чорному морі, а також через те, що росія збільшила кількість атак на портову інфраструктуру Одеси та її околиці останніми тижнями.

Відключення електроенергії, персонал у ЗСУ

Окрім обмеженого експорту, металургійні заводи стикаються з проблемою пошуку працівників, не зважаючи на роботу на знижених потужностях.

Декілька сотень працівників «Запоріжсталі» залишили місто на початку війни через близькість

Запоріжжя до лінії фронту, що розташовано лише за 50 км (31 миля) до найбільшої в Європі атомної електростанції, яка перебуває під контролем росії.

Ще 1050 людей пішли служити до Збройних сил України, з них 40 загинули, сказав Слободянюк.

Він додав, що загалом комбінат втратив 20% персоналу, який до вторгнення налічував близько 10 000 робітників.

«Ми працюємо на максимумі наших виробничих можливостей через кількість людей», — додав Слободянюк.

Вальцювальник прокатного стану Максим Медков розповів, що на його ділянці ледь вистачає людей, щоб продовжувати роботу. Після того як 17 працівників цеху стали до армії, близько 20 студентів пройшли навчання.

«Люди хворіють або мають сімейні проблеми, й тоді стає важко», — говорить він в інтерв'ю Reuters.

Проте більшість працівників комбінату, з якими спілкувався Reuters, сказали, що вони планують продовжувати працювати.

REUTERS / Oleksandr Ratushniak

Олександр Ясунас, який у 23 роки виглядає незвично в оточенні вкритих сажею колег, що працювали на величезних доменних печах комбінату ще до його народження, планує залишитися.

«Усі, хто хотів виїхати, уже виїхали», — сказав він.

Нерегулярне постачання електроенергії також загрожує скороченням виробництва, оскільки наближається зима, й навантаження на мережу досягає максимуму.

Минулої зими росія завдала ударів по українській енергосистемі сотнями ракет та дронів, пошкодивши близько 40% мережі. Частина об'єктів потребує ремонтів, а температура почала знижуватися, що призвело до зростання попиту на електроенергію.

«Можна сказати, що блекаути минулої зими знизили виробництво сталі у 2-3 рази», — говорить Зінченко, посилаючись на дані виробництва за місяці, коли блекаути були найбільш регулярними.

|

[Reuters](#)

<https://metinvestholding.com/ua/media/news/yak-metallurgijna-promislovstj-ukrani-zadihatjsya-vd-blokadi-eksportu-reportazh-reuters-z-zaporzhzhya>